

רופא צעיר - רופא בכיר

ד"ר נבות גבעול מומחה לכירורגיית הפה והלסתות, רופא בכיר במחלקה לכירורגיה פה ולסת, מרכז רפואי ע"ש ח. שיבא, תל- השומר, יועץ רפואי ביחידה לרפואת שיניים, בחטיבת אחריות מקצועית רפואית, מקבוצת מדנס

נערה בת 17, נפלה בביתה ביום 3.12.02 ונחבלה בלשונה ובשיניה הקדמיות. מיד לאחר מכן, פנתה לחדר מיון בבית החולים. בבדיקה שבוצעה ע"י מתמחה ממחלקת א.א.ג אובחן חתך רוחבי של הלשון. ניתן לנערה טיפול מקומי אשר כלל, שטיפה בכלורהקסידין, משככי כאבים והמלצה להמשך מעקב אצל רופא המשפחה. למחרת פנתה הנערה לרופא המשפחה שחזר על המלצות רופא חדר מיון.

ביום 9.12.02 בביקור חוזר לצורך מעקב אצל רופא המשפחה צוין לראשונה ברשומה הרפואית כי קיימים שברים בשיניים.

כחצי שנה מאוחר יותר ביום 29.05.03 משחשה שהכאבים בלשון אינם חולפים וקיימת תחושת הרדמות של הלשון, שבה לרופא המשפחה אשר לאחר בדיקה נוספת הוציא שבר של שן מהלשון. ביום 29.04.04 עברה התובעת פרוצדורה נוספת בלשון, בה לא נמצא גוף זר נוסף אלא, רקמת צלקת נוקשה. כיום סובלת הנערה מחוסר תחושה וקושי בתפקוד הלשון.

הנערה הגישה תביעה כנגד בית החולים ורופא המשפחה.

התובעת טענה באמצעות מומחה מטעמה כי :

- לו היו מאתרים בצילום הראשוני את השיניים השבורות, ניתן היה להוציא אותן ולחסוך ממנה כאב וסבל ופגיעה באיכות החיים.
- הנתבעים התרשלו בכך שלא התייעצו עם המומחים המתאימים וכתוצאה מהתרשלות זו נגרם לה נזק נוירולוגי ומגבלות תפקודיות קשות.

הנתבעים טענו באמצעות מומחה מטעמם כי :

- כליאת שבר שן בלשון הינה אירוע נדיר, והעיכוב בביצוע צילום הרנטגן, אליו הופנתה בתחילה, נעוץ דווקא בהימנעות התובעת מלבצעו במועד.
- ההפרעות בתחושה ובטעם נובעות מהקרע בעורק שנגרם כתוצאה מהנפילה ולא כתוצאה מהכלאות שאריות השן.

פסד הדין:

בית המשפט קבע, כי הטיפול שניתן לתובעת הן בבית החולים והן על ידי רופא המשפחה היה רשלני ולא מספק.

בית המשפט דחה את טענת הנתבעים כי התובעת אחראית למצבה בכך שלא הגיעה להמשך טיפול. בית המשפט קבע כי התובעת קבלה את אשר נאמר לה על ידי רופאיה ובהתאם לכך נהגה ולכן, אין להטיל עליה אחריות.

בית המשפט הביע עמדתו בהתייחס לשלושה עניינים חשובים:

1. התייעצות עם מומחים.
2. הוראות מנהליות אל מול אחריות הרופא לשלומו של המתרפא.
3. הקשר הסיבתי.

התייעצות עם מומחים:

בית המשפט מתח ביקורת על התנהלות הרופאה במיון, שלמרות חוסר ניסיונה בחרה שלא לקרוא לרופא בכיר ממנה. בית המשפט מסכים כי השאלה מתי נדרשת התייעצות עם רופא בכיר היא שאלה לא פשוטה וקובע בעניין זה: "בהקשר זה, יש להביא בחשבון את זכותו של החולה לקבל טיפול מידי אדם מיומן, מנוסה ומקצועי, מחד גיסא, ואת מגבלות התקציב והמשאבים והעומס, המכתיבים סדרי עבודה וזמינות רופאים, שאינם תמיד לרוחם של החולים, מאידך גיסא. ככלל זכותו של החולה לקבל טיפול מידי איש צוות רופאי המחזיק בכישורים למתן הטיפול באופן נאות". בית המשפט קיבל בין היתר את הטענה כי מחדלה של רופאת המיון להתייעץ עם הרופא הכונן הוא רשלנות. בית המשפט גם קובע את הרף אותו מעמיד לעצמו הרופא הפועל עצמאית וקובע: "כאשר רופא מתחום מסוים, או רופא כללי לא הפנה את החולה למומחה הרפואי המתאים לפי נסיבות העניין, או שהחליט להימנע ממתן טיפול בנוגע לבעיה רפואית, השייכת לתחום מומחיות פלוני, יכול שהתנהגות זו תעלה כדי מעשה רשלנות. התנהגות הרופא הכללי תיבחן על פי סטנדרט הרופא המומחה".

הוראות מנהליות אל מול אחריות הרופא לשלום המתרפא:

משנקבעה התרשלות בית החולים בטיפול הראשוני, נקבע כי אי ביצוע צילומים מתאימים ואי הפניית החולה למעקב מרפאת פה ולסת במיון הינן התרשלות. ההסבר שניתן על ידי הרופאה כי אלו נוהלי בית החולים להוריד עומס, נדחה על ידי בית המשפט. בעניין זה אמר בית המשפט: "ראוי להבהיר כי מהבחינה הנורמטיבית אין בהסדרים מנהליים כדי לפטור רופא מאחריותו המקצועית כלפי מטופל אשר נמצא תחת שליטתו. המבחנים של גישה רפואית סבירה הנדרשים

מרופא במילוי תפקידו, אינם נסוגים מפני הסברים מינהלים כלשהם, אשר חורגים מתחומי מינהל כלשהם ומבקשים לגעת ברמת הטיפול הרפואי.”

הקשר הסיבתי :

בית המשפט מסכים כי הנתבעים אינם אחראים לנזק שנגרם לתובעת שהוא תוצאה ישירה של נפילתה. בית המשפט קובע, כי הרשלנות בטיפול שלאחר הנפילה מנעו, בשיעור מסוים, את סיכויי ההחלמה ועל כן, יש לפצותה.

מסקנות :

מקרה זה מעלה מספר נקודות חשובות מהן ניתן ללמוד :

1. מבחינה רפואית: לא אחת מגיעים למרפאות השיניים מתרפאים ובעיקר ילדים שנחבלו ושברו שיניים. לעיתים עם חתך בשפה או בלשון ולעיתים ללא. חשוב לבחון האם קיימים שברי שיניים ברקמות הרכות.
2. מיומנות הרופא: קביעת בית המשפט הינה ברורה – חוסר התייעצות עם מומחה ומתן טיפול שגוי עקב כך היא רשלנות.
3. מנהלה לעומת טיפול נדרש: אנו פועלים בעידן בו רפואת השיניים נעשית יותר ויותר מוסדית היינו עבודה בתאגידי גדולים וטיפול במתרפאים עם ביטוחי שיניים. אנו כרופאים נתקלים לאור זאת בקונפליקטים בין הצרכים הרפואיים וההנחיות המנהליות. לדוגמא, הצורך להפנות מתרפא לטיפול אצל מומחה "כשאין מומחה במערכת" או הצורך לבצע טיפול מסוים ש"הביטוח לא מאשר". מפסק הדין עולה, כי חובתנו כרופאי שיניים היא כלפי המתרפא והטיפול הרפואי הנכון והדרוש לו ולא כלפי המוסד. וגם באותם מקרים שאין ביכולתנו לפתור את הקונפליקט, מחובתנו להסביר למטופל את הצורך הרפואי הנדרש ולאפשר לו שיקול דעת ובחירה.